

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Загальна ентомологія, модуль «Бджільництво»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність «202 Захист і карантин рослин»
Освітня програма «Захист і карантин рослин»
Рік навчання 2024/2025, семестр 6
Форма здобуття вищої освіти денна/заочна
Кількість кредитів ЄКТС 3
Мова викладання українська

Лектор навчальної
дисципліни
Контактна інформація
лектора (e-mail)
URL ЕНК на
навчальному порталі
НУБіП України

Войналович Микола Володимирович

m.voinalovych@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3294>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В результаті вивчення студентами дисципліни бджільництво, вони здобувають знання з біології медоносної бджоли, методів утримання бджіл, технології одержання продукції бджільництва, значення бджіл як основних запилювачів сільськогосподарських ентомофільних культур, кормової бази бджільництва.

Компетентності навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності з захисту бджіл і застосовувати теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- ЗК 11. Здатність працювати в міжнародному контексті враховуючи міжнародні і регіональні стандарти з фітосанітарних заходів, міжнародні і регіональні організації захисту і карантину бджіл.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- СК 1. Здатність проводити діагностику хвороб бджіл за новітніми принципами і методами;
- СК 4. Здатність виявляти, локалізувати і ліквідувати регульовані шкідливі організми за результатами інспектування та санітарної експертизи;
- СК 5. Здатність розробляти і застосовувати технології захисту бджіл на об'єктах сільськогосподарського та іншого призначення.
- СК 7. Здатність координувати санітарний моніторинг щодо виявлення, ідентифікації та визначення особливостей біології та екології шкідливих організмів в Україні та відповідно до угоди СОТ СФЗ та положень законодавств Європейського Союзу;

- СК 8. Здатність комплексно застосовувати методи для довгострокового регулювання, розвитку та поширення шкідливих організмів до господарсько невідчутного рівня на основі прогнозу, економічних порогів шкідливості, ефективності дії корисних організмів, енергоощадних та природоохоронних технологій, які забезпечують надійний захист бджіл і екологічну безпеку довкілля відповідно до угоди СОТ СФЗ та положень законодавств Європейського Союзу.
- СК 9. Здатність організовувати заходи із захисту і карантину бджолиних сімей підприємствами, установами, організаціями усіх форм власності та громадянами, діяльність яких пов'язана з користуванням землею, водними об'єктами, вирощуванням рослин сільськогосподарського та іншого призначення, їх реалізацією, переробкою, зберіганням і використанням відповідно до угод СОТ,СФЗ, європейських вимог.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
1 семестр				
Модуль 1				
Тема 1. Морфологія і анатомія бджіл. Фізіологічні особливості бджіл.	2/2	Знати зовнішню та внутрішню будову бджоли	Здача практичних робіт Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn) Написання тесту	10
Тема 2. Особливості життєдіяльності бджолиної сім'ї впродовж року	2/0	Знати основні сезонні роботи на пасіці	Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	8
Тема 3. Кормова база бджільництва та запилення росли	2/2	Знати асортимент та призначення пасічницького інвентарю	Здача практичної роботи Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn) Написання тесту	10
Тема 4. Характеристика пасічного інвентарю та вуликів	2/2	Знати асортимент та призначення пасічницького інвентарю	Здача практичної роботи Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn) Написання тесту	9

Тема 5. Розмноження бджіл.	2/1	Знати особливості Здача практичних робіт розмноження бджіл. Вміти формувати відводки та здійснювати протиросві заходи на пасіці	Здача практичних робіт Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn) Написання тесту	13
Модуль 2. Технологія виробництва і переробки продукції бджільництва				
Тема 6. Технологія виробництва, переробки та зберігання меду	2/2	Знати технологію виробництва меду, його склад та властивості	Здача практичної роботи Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn) Написання тесту	8
Тема 7. Технологія виробництва, переробки та зберігання воску, бджолиного обніжжя, перги і прополісу	2/4	Розуміти технологію виробництва воску, прополісу, обніжжя та перги, знати їх склад та властивості	Здача практичної роботи Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn) Написання тесту	7
Тема 8. Профілактика отруєння бджіл	1/2	Знати технологію одержання маточного молочка та ГТЛ	Написання тесту. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	5
Всього за 1 семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</i>	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
<i>Політика щодо відвідування:</i>	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Технологія виробництва продукції бджільництва: навч. посіб. / Разанов С.Ф., Безпалый І.Ф., Бала В.І., Донченко Т.А. Київ: Аграрна освіта, 2016. 278 с.
2. Поліщук В.П., Гайдар В.А. Пасіка: навч.-публіц. вид. Київ: Перфект стайл, 2018. 268 с.
3. Броварський В.Д., Багрій І.Г. Утримання та розведення бджіл: Київ: Урожай, 1995. 240 с.
4. Броварський В., Бріндза Я., Войналович М., Головецький І., Седлакова В.Г., Стефанишина Т. Пестициди, бджоли, продукція (навчальний посібник) /під редакцією Броварського В., Бріндзи Я./ Видавництво НУБіП України, 2020, – 138с.
5. Броварський В., Стефанишина Т., Войналович М., Головецький І., Лікар Я. Хімічні токсикози в бджільництві (науково-практичний посібник) /під редакцією Броварського В., Стефанишиної Т./ науково-практичний посібник. НУБіП України, 2020. – 106 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайти кафедри бджільництва – <http://nubip.edu.ua/node/1112>
2. Офіційний сайт «Бджільництво України» – <http://beekeeping.com.ua/index.html>
3. Офіційний сайт «Аграрний сектор» – <http://agroua.net/>
4. Онлайн дата-база PallDat – <https://www.palldat.org/>
5. Онлайн асистента фермера - куркуль - <https://kurkul.com/akademija-fermerstva?Filters%5B%5D=754>
6. Сайт журналу American Bee Journal - <https://americanbeejournal.com/category/columns/beekeeping-basics/>
7. Морфометрія бджіл, Класифікація бджіл та бджолиних колоній за деякими морфометричними ознаками, індексами: CI, DsA, HI, RI Матковод АМГ,- <https://www.paseka.in.ua/morfometrija-bdzhil-1/>